

Sygn. akt IV KZ 32/20

POSTANOWIENIE

Dnia 29 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **P. T., M. B., J. M. i W. K.**

oskarżonych o przestępstwo z art. 300 § 1,2 i 3 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 29 września 2020 r.

zażaleń wniesionych przez obrońców oskarżonych

na zarządzenia Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 3 lipca 2020 r., sygn. akt: WSU 2, (...), II AKa (...) oraz WSU 5, (...), II AKa (...),

pozostawiające bez rozpoznania zażalenia wniesione przez obrońców oskarżonych na zarządzenia Zastępcy Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 22 czerwca 2020 r. o odmowie przyjęcia skarg wniesionych na podstawie art. 539a § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

uchylić zaskarżone zarządzenia i przekazać sprawę w celu podjęcia stosownych czynności Prezesowi Sądu Apelacyjnego w (...).

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w C. w pkt 6. wyroku z dnia 28 września 2018 r., sygn. akt II K (...), uniewinnił oskarżonych m.in. P. T. , M. B., J. M. i W. K. od zarzutu popełnienia przestępstwa opisanego w pkt VI części wstępnej wyroku, zakwalifikowanego z art. 300 § 1,2 i 3 k.k., art. 301 § 1 k.k. i art. 302 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 2 k.k.

Sąd Apelacyjny w (...), po rozpoznaniu apelacji prokuratora, wyrokiem z dnia 27 lutego 2020 r., sygn. akt II AKa (...), uchylił zaskarżony wyrok w pkt 6. m.in. w odniesieniu do ww. oskarżonych i w tym zakresie przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w C..

Skargi na to rozstrzygnięcie wnieśli w trybie art. 539a § 1 k.p.k. obrońcy oskarżonych P. T. , M. B. , J. M. i W. K. , jednak zarządzeniami z dnia 22 czerwca 2020 r. Zastępca Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w (...) na podstawie art. 429 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k. odmówił przyjęcia skarg. W uzasadnieniu zarządzeń wskazano, że akt oskarżenia w przedmiotowej sprawie wpłynął do Sądu Okręgowego w C. 14 października 2004 r., natomiast wykładnia stosownych przepisów potwierdzona orzecznictwem Sądu Najwyższego nakazuje przyjąć, że skarga na wyrok sądu odwoławczego uchylający wyrok sądu pierwszej instancji i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania może być wniesiona w sprawach, w których akt oskarżenia wniesiono po dniu 30 czerwca 2015 r.

Zażalenia na powyższe zarządzenia wnieśli obrońcy oskarżonych P. T. , M. B. , J. M. i W. K. . Podnieśli jednobrzmiące zarzuty naruszenia prawa procesowego mającego istotny wpływ na treść wydanych zarządzeń, a to art. 21 oraz art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2016 r., poz. 437) i domagali się uchylenia zaskarżonych zarządzeń oraz przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Przewodniczący II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w (...) zarządzeniami z dnia 3 lipca 2020 r. na podstawie art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. zażalenia te pozostawił bez rozpoznania. W uzasadnieniach wskazał, że powodem tych decyzji jest niedopuszczalność zażaleń oraz że skarżący błędnie zinterpretowali uchwałę powiększonego składu Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2016 r., I KZP 10/16, która nie podważała, ale akceptowała wykładnię przepisów ustawy nowelizacyjnej z dnia 11 marca 2016 r. prezentowaną we wcześniejszych orzeczeniach tego Sądu, zgodnie z którą w sprawach, w których akt oskarżenia został wniesiony przed dniem 1 lipca 2015 r. przepisy o skardze na wyrok kasatoryjny nie znajdują zastosowania.

Zażalenia adresowane do Sądu Najwyższego wnieśli na powyższe zarządzenia obrońcy oskarżonych P. T. , M. B. , J. M. i W. K. . Podnieśli jednobrzmiące zarzuty rażącego naruszenia prawa procesowego mającego istotny wpływ na treść wydanych zarządzeń, a to:

- „1. art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. poprzez pozostawienie bez rozpoznania zażalenia wniesionego na zarządzenie w przedmiocie odmowy przyjęcia skargi na wyrok Sądu Odwoławczego uchylający orzeczenie Sądu I instancji i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania, poprzez uznanie, że środek odwoławczy jest niedopuszczalny, a Sąd Apelacyjny w (...) w tej sytuacji jest Sądem Odwoławczym (art. 430 § 1 k.p.k.) podczas gdy po pierwsze przedmiotowa kwestia winna być rozstrzygnięta przez Sąd Najwyższy, a po drugie, wykładnia art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2016 r. poz. 437) prowadzi do uznania, że przepisy rozdziału 55a Kodeksu postępowania karnego, wprowadzone ustawą z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw mają zastosowanie także w sprawach, w których akt oskarżenia został wniesiony przed dniem 30 czerwca 2015 r., co potwierdza wykładnia językowa art. 25 ust. 1 i 2 ustawy zmieniającej jak i dodatkowa konfrontacja tychże przepisów z treścią art. 21 ustawy zmieniającej;
2. art. 21 ustawy o zmianie k.p.k. poprzez jego niezasadne niezastosowanie i uznanie, iż niedopuszczalny jest środek odwoławczy na zarządzenie o odmowie przyjęcia do rozpoznania skargi w trybie art. 539a § 1 k.p.k., podczas gdy przepisy intertemporalne ustawy z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw nie zawierają regulacji odnoszącej się do stosowania przepisów Rozdziału 55a k.p.k. w sprawach, w których akt oskarżenia został wniesiony przed dniem 1 lipca 2015 r., co powinno skutkować zastosowaniem w sprawie ogólnej zasady procesowego prawa intertemporalnego, zgodnie z którą „milczenie ustawodawcy co do reguły intertemporalnej należy uznać za przejaw jego woli bezpośredniego działania nowego prawa”, a realizację tej zasady wprost statuuje przepis art. 21, którym ustawodawca wskazał, że w razie wątpliwości, czy stosować prawo

dotychczasowe, czy przepisy niniejszej ustawy, stosuje się przepisy niniejszej ustawy”.

Stawiając te zarzuty, obrońcy wniesli o uchylenie zaskarżonych zarządzeń i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zbędne było odnoszenie się wprost do tezy skarżących, że przepisy Rozdziału 55a Kodeksu postępowania karnego zatytułowanego „Skarga na wyrok sądu odwoławczego”, mają zastosowanie także w sprawach, w których akt oskarżenia został wniesiony do sądu przed dniem 1 lipca 2015 r. Dla wydania rozstrzygnięcia istotne było podniesienie w zażaleniach, że podmiot nieuprawniony do wydania takiej

decyzji pozostawił bez rozpoznania zażalenie obrońców wniesione na zarządzenia z dnia 22 czerwca 2020 r. Zastępcy Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w (...) odmawiające przyjęcia skarg na wyrok kasatoryjny tego Sądu.

Mają rację skarżący, gdy podnoszą, że zaskarżone zarządzenia są wadliwe już z tego powodu, że nie powinny zostać wydane przez Przewodniczącego Wydziału, skoro powołany jako podstawa prawna tych decyzji m.in. art. 430 § 1 k.p.k. stanowi, że to sąd odwoławczy (w zaistniałym układzie procesowym nie byłby nim Sąd Apelacyjny) pozostawia bez rozpoznania przyjęty środek odwoławczy m.in. wtedy, gdy zachodzą okoliczności określone w art. 429 § 1 k.p.k. Natomiast w razie wniesienia przez stronę skargi na wyrok kasatoryjny sądu odwoławczego i wydania zarządzenia odmawiającego przyjęcia skargi, sądem właściwym dla rozpoznania zażalenia na takie zarządzenie jest Sąd Najwyższy (art. 539f k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 i 3 k.p.k.).

Dlatego, uznając, że zaskarżone zarządzenia nie powinny istnieć w obrocie prawnym, uchylono je i przekazano sprawę w celu podjęcia stosownych czynności Prezesowi Sądu Apelacyjnego w (...), co w praktyce oznacza możliwość podjęcia tych czynności przez sędziego Wydziału Karnego (art. 93 § 2 k.p.k.). Nie oznacza to, że czynności te muszą prowadzić do przedstawienia Sądowi Najwyższemu zażaleń na zarządzenia z dnia 22 czerwca 2020 r. o odmowie przyjęcia skarg, względnie samych skarg. Jeżeli bowiem zostanie podtrzymane stanowisko, że

regulacje zawarte w Rozdziale 55a Kodeksu postępowania karnego mogą dotyczyć tylko tych spraw, w których akt oskarżenia wpłynął po 30 czerwca 2015 r., to konsekwencją tego powinno być uznanie, że złożenie skargi na wyrok Sąd Apelacyjny z dnia 27 lutego 2020 r., sygn. akt II AKa (...), w ogóle nie pozwala na procedowanie w trybie przepisów wymienionego Rozdziału. Chodziłoby bowiem o skargę, która w ogóle stronie „nie przysługuje”, a nie która jest „niedopuszczalna” (w kwestii rozróżnienia tych pojęć zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 22 marca 2000 r., V KZ 23/00, OSNKW 2000, z. 5-6, poz. 52 oraz z dnia 14 czerwca 2013 r., IV KZ 30/13, OSNKW 2013, z. 9, poz. 82). Zagadnienia te miał na uwadze Sąd Najwyższy, który w postanowieniu z dnia 28 lipca 2016 r., IV KZ 39/16, OSNKW 2016, z. 12, poz. 70, stwierdził, że przepisy Rozdziału 55a Kodeksu postępowania karnego mają zastosowanie tylko w sprawach, w których akt oskarżenia został wniesiony po dniu 30 czerwca 2015 r., natomiast w pozostałych sprawach skarga taka nie przysługuje. Wniesienie skargi w takiej sprawie powinno wywołać jedynie

czynność administracyjną prezesa sądu odwoławczego, sprowadzającą się do poinformowania strony o braku możliwości wniesienia takiej skargi, zaś czynność taka nie podlega zaskarżeniu w trybie przepisów k.p.k. [zob. także aprobatę tego stanowiska w: D. Świecki (red.), Kodeks postępowania karnego, Komentarz do art. 539a k.p.k., tezy 13-14, Lex/el. 2020; K. Dudka (red.), Kodeks postępowania karnego, Komentarz do art. 539a k.p.k., teza 5, Lex/el. 2018]. Wypada przy tym mieć na uwadze, że nieprawidłowa czynność, w tym wypadku wydanie decyzji w trybie procesowym a nie administracyjnym, nie obliguje do wydawania dalszych, legitymizujących tę czynność decyzji procesowych.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.